

EŞLERDE MIZAÇ UYUMU ÖLÇEĞİ: GEÇERLİK VE GÜVENİRLİK ÇALIŞMASI

Gülşen ERGANİ

İstanbul Medeniyet Üniversitesi

Özet: Bu araştırmanın amacı Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir. Çalışma yaşları 21 ile 72 arasında değişen, 135'i kadın, 66'sı erkek olan toplam 201 kişi üzerinde yürütülmüştür. Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği 1 "kesinlikle katılmıyorum" ve 5 "kesinlikle katılıyorum" şeklinde 5'li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır. Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda toplam varyansın % 44,93'ünü açıklayan, öz-değeri 8,99 olan tek boyutlu ve 20 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .44 ile .76 arasında sıralanmaktadır. Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı .93 olarak bulunmuştur. Ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .40 ile .71 arasında sıralanmaktadır. Bu sonuçlar Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Eşlerde Mizaç Uyumu, Geçerlik, Güvenirlik

Temperament Congruence in Family Scale: The Study of Validity and Reliability

Abstract: The aim of this study is to develop a scale which assess to Temperament Congruence in Family. Also to examine the validity and the reliability of this scale is another aim of this study. The study was conducted on 201 people. Of the participants 135 were female and 66 were male. Temperament Congruence in Family Scale is rated on a five point Likert-type. Structural validity of the scale was examined by exploratory factor analysis. Reliability of the Temperament Congruence in Family Scale was examined by Cronbach alpha internal consistency reliability coefficient. Validity and reliability analyzes of the scale were performed with SPSS 20 package programs. The exploratory factor analysis demonstrated that the 20 items loaded on one factor and

the amount of total variance explained by one factor was 44,93%. Factor loadings ranged from .44 to .76. Cronbach Alpha internal consistency coefficient was .93. Corrected item-total correlations ranged between .40 and .71. These findings demonstrated that this scale may be used as a valid and reliable instrument.

Keywords: Temperament Congruence in Family, Validity, reliability

1. GİRİŞ

Mizaç doğuştan gelen eğilimlerimizdir. Mizacımız kişiliğimizin çekirdeğini oluşturur. Mizaç yapısının çevre, kültür ve eğitim gibi dış şartlarla etkileşimi ile kişiliğimiz şekillenir. Toplumun temeli olan ailenin resmi olarak kurulmasını ifade eden evlilik, insan yaşamının en önemli evrelerden biridir. İki farklı insanın evlenerek kurduğu ailede uyumlu bir birliktelik için çaba sarf edilmesi gerekir. Eşlerde mizaç farklılığından kaynaklanan çatışmalar ailede huzursuzluğa sebep olmakta ve zamanla eşlerin birbirinden uzaklaşması ve boşanmaya kadar giden bir sürece dönüşmektedir.

Mizaç yapılarının bilinmesi, eşlerin birbirlerinin farklı yönlerini tanımaları ve anlamalarını sağlayarak, daha sağlıklı iletişim ortamı oluşturacaktır. Eşlerin mizaçları hakkında bilgi sahibi olması, mizaç farklılığından kaynaklanan sorunlardan dolayı oluşan boşanmaları önleyebilecektir. Bu nedenle eşlerin mizaç uyumu düzeylerini değerlendirebilecek ölçme araçları son derece önemlidir. Bu araştırmanın amacı, Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'ni geliştirmek, geçerlik ve güvenilirliğini incelemektir.

2.YÖNTEM

2.1.Çalışma Grubu: Çalışma yaşları 21 ile 72 arasında değişen, 135'i kadın, 66'sı erkek olan toplam 201 kişi üzerinde yürütülmüştür.

2.2.Madde Havuzu: Ölçeğin geliştirilmesi sürecinde öncelikle 26 maddelik bir madde havuzu oluşturulmuş ve bu maddeler gramer, anlaşılabilirlik ve eşlerde mizaç uyumunu ölçüp ölçmediği noktalarında incelenmiş ve sonuçta 20 maddelik uygulama formu elde edilmiştir. Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği 1 “kesinlikle katılmıyorum” ve 5 “kesinlikle katılıyorum” şeklinde 5’li Likert tipi bir derecelendirmeye sahiptir. Denemelik form incelenmiş ve yazım ve alan uygunluğu açısından gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

2.3.İşlem: Ölçeğin madde analizi için düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları hesaplanmıştır. Ölçeğin yapı geçerliği açımlayıcı faktör analizi, güvenilirliği Cronbach alfa iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı ile incelenmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik analizleri SPSS 20 paket programı ile yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Madde Analizi: Tablo 1’de Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği’ne ait düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları yer almaktadır. Tablo incelendiğinde ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayıları .40 ile .71 arasında sıralandığı görülmektedir.

Tablo 1. Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği Düzeltilmiş Madde Toplam Korelasyon Katsayıları

Madde No	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa	Madde No	Düzeltilmiş madde toplam korelasyonu	Madde silindiğinde Cronbach alfa
1	,403	,935	12	,707	,929
2	,582	,931	13	,595	,931
3	,486	,933	14	,554	,932
4	,566	,932	15	,698	,929
5	,657	,930	16	,664	,930
6	,609	,931	17	,662	,930
7	,559	,932	18	,646	,930
8	,701	,929	19	,643	,930
9	,714	,929	20	,687	,929
10	,655	,930			
11	,639	,930			

3.2. Yapı Geçerliği: Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği’nin yapı geçerliği için uygulanan açımlayıcı faktör analizi sonucunda ölçeğin tek boyutlu bir yapı sergilediği görülmüştür. Bu analiz sonucunda toplam varyansın %44,93’ünü açıklayan, öz-değeri 8,99 olan tek boyutlu ve 20 maddeden oluşan bir ölçme aracı elde edilmiştir. Ölçeğin KMO örneklem uygunluk katsayısı .92 olarak bulunmuştur. Ölçeğin faktör yükleri .44 ile .76 arasında değişmektedir. Faktör yükleri Tablo 2’de yer almaktadır

Tablo 2. Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği Faktör Yükleri

Madde no	Faktör Yüğü	Madde no	Faktör Yüğü
1	,436	12	,751
2	,621	13	,638
3	,529	14	,599
4	,604	15	,742
5	,694	16	,714
6	,648	17	,714
7	,601	18	,697
8	,747	19	,692
9	,755	20	,734
10	,704		
11	,691		

3.3. Güvenirlik: Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'nin güvenirligi için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakılmıştır. Ölçeğin Cronbach alfa iç tutarlık güvenirlilik katsayısı .93 olarak bulunmuştur.

4. TARTIşMA

Ölçeğin yapı geçerliği için açılmayıcı faktör analizi yapıldığında ölçeğin 20 maddeden oluşan tek boyutlu bir ölçme aracı olduğu ve faktörü yüklerinin .30 değerinin üzerinde olduğu görülmüştür. Bu nedenle ölçeğin yapı geçerliğinin sağlandığı söylenebilir (Büyüköztürk, 2004). Ancak gelecek araştırmalarda eşlerde mizaç uyumu kavramıyla ilişkili ölçekler ile bu çalışmada geliştirilen ölçek arasındaki ilişkiler incelenerek ölçeğin uyum geçerliği araştırılabilir.

Ölçeğin güvenirlilik çalışması için Cronbach alfa iç tutarlık katsayısına bakılmış ve bu katsayının .70 ölçütünü sağladığı görülmüştür (Tezbaşaran, 1996). Bununla birlikte gelecek araştırmalarda ölçeğin test tekrar test güvenirligi incelenebilir. Son olarak ölçeğin düzeltilmiş madde toplam korelasyon katsayılarının .30 ve üzerinde olduğu saptanmıştır.

Ölçeğin geçerlik ve güvenirlğine ait tüm bu bulgular incelendiğinde Eşlerde Mizaç Uyumu Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçme aracı olduğu ve konuyla ilgili yapılacak araştırmalarda kullanılabileceği söylenebilir.

5.KAYNAKÇA

BÜYÜKÖZTÜRK, Ş. (2004) Veri Analizi El Kitabı, Pegem A Yayıncılık, Ankara

TEZBAŞARAN, A. A. (1996) Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu, Türk Psikologlar Derneği Yayınları, Ankara